

Byggnadsminnesförklaring av Fullerö säteri, Fullerö 1:1 m fl, Västerås-Barkarö socken, Västerås kommun, Västmanland

Beslut

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap. 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen (KML) Fullerö säteri för byggnadsminne.

Byggnadsminnet omfattar det område som på bilagda situationsplan (bilaga 1) avgränsats med heldragen linje samt följande byggnader:

I.	Corps-de-logi
II.	Flygel, östra
III.	Flygel, västra
IV.	Biblioteksflygel
V.	Lekstuga
VI.	Inspektorsflygel
VII.	Kontorsflygel
VIII.	Bostadshus
IX.	Bod/källare
X.	Stall
XI.	Smedja
XII.	Klockbod
XIII.	Magasin
XIV.	Såg/kvarn/magasin

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap. 2 § ovan nämnda lag följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna nr I – XIV får inte rivas, till- eller ombyggas, flyttas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. Ingrepp får inte göras i byggnadernas stomme. Byggnadernas planlösning får inte ändras. Ingrepp i eller ändring av den fasta inredningen får inte göras i biblioteksflygeln, byggnad nr IV.

3. De i punkt 1 upptagna byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
4. Det område som på den bilagda situationsplanen avgränsats med heldragen linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Parkanläggningen med tillhörande alléer får inte förändras. Om äldre till parken hörande tillbehör skall tas bort eller ändras måste samråd dessförinnan ske med Länsstyrelsen.
5. Området skall vårdas och underhållas på ett sådant sätt att byggnadsminnets karaktär bevaras och dess kulturhistoriska värde inte minskar. Vård och underhåll av parken skall ske enligt en särskilt upprättad vårdplan, som godkänts av Länsstyrelsen.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § KML lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av byggnaderna samt vården av parken och området i övrigt som omfattas av skyddet enligt situationsplanen.

Redogörelse för ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Fullerö säteri med tillhörande byggnader och parkanläggning väcktes den 10 oktober 1989 av Fullerö.

I skrivelse till Riksantikvarieämbetet den 16 november 1995 anhöll Länsstyrelsen om ämbetets synpunkter på förslag till byggnadsminnesförklaring av Fullerö. I sitt svar till Länsstyrelsen den 22 november 1995 framhöll Riksantikvarieämbetet att Fullerö säteri "...väl uppfyller byggnadsminneskriterierna...".

Landskapsarkitekt genomförde 1997 på Länsstyrelsens uppdrag en dokumentation av parken vid Fullerö säteri.

Ett förslag till skyddsföreskrifter upprättades av Länsstyrelsen den 28 maj 1999. Synpunkter på förslaget inkom skriftligen från Västerås kommun (1999-06-23), Västmanlands Läns Museum (1999-08-12) och från Riksantikvarieämbetet.

Sammanfattande motivering för byggnadsminnesförklaring

Enligt 3 kap. 1 § KML får en byggnad eller anläggning som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde förklaras som byggnadsminne.

Länsstyrelsen anser att Fullerö säteri med byggnader och park är att betrakta som synnerligen märkligt genom sitt kulturhistoriska värde.

Fullerö säteri är en utomordentlig arkitektonisk exponent för svensk stormaktstid. Trots sina relativt små mått har Fullerö en storslagenhet i sin gestaltning inte minst tack vare huvudbyggnadens arkitektoniska utformning och den magnifika barockträdgården. Fullerö utgör även ett exempel på en samlad gårdsmiljö med byggnader från olika tidsepoker med olika funktioner. Anläggningen äger i sin helhet med park och omgivande byggnader ett synnerligen stort intresse från kulturhistorisk synpunkt.

Historik

Fullerö säteri i Västerås-Barkarö socken vid Mälaren har en anrik historia och namnet förekommer i skriftliga källor redan under 1200-talets senare del. Därefter omnämns Fullerö i ett flertal dokument i samband med ägoskiften under medeltiden. Från mitten av 1500-talet stabiliserades ägosituationen och Fullerö innehades i nära 150 år av släkten Åkesson (Tott). Under 1650-talet lät dåvarande ägaren Erik Oxenstierna uppföra huvudbyggnaden med tillhörande flygelbyggnader. Sedan 1687 har Fullerö varit i släkten Cronstedts ägo.

Fullerö är en herrgårdsanläggning med ett rikt byggnadsbestånd som representerar över tre århundraden av svensk byggnadskultur. Corps de logi med tillhörande flygelbyggnader är med största sannolikhet ritade av arkitekt Jean de la Vallée. Huvudbyggnaden har ett nära släktskap med Riddarhuset i Stockholm vars karaktärsfulla stenarkitektur har stått som förebild. Fullerös corps de logi utgörs av en timmerbyggnad i två våningar, uppförd i karolinsk stil. Fasaderna är täckta med rosafärgad locklistpanel och har gråmålade toscanska pilastrar och foder. Flygelbyggnaderna och den fristående biblioteksbyggnaden har timrad stomme som är klädd med rosafärgad locklistpanel och gråmålade detaljer i likhet med corps de logit.

Corps de logi och de två flyglarna uppfördes 1656, ytterligare två flyglar samt en biblioteksbyggnad tillkom vid 1700-talets mitt. Arbetarbostäder och ekonomibyggnader, som ligger i anslutning till den vidsträckta parken, är i huvudsak uppförda under 1800-talets senare del och 1900-talet.

En del av den södra och den västra delen av parkanläggningen är samtida med corps de logi. Parken har sedan utvidgats i olika etapper. Vid mitten av 1700-talet var barockparken helt färdigställd. Anläggningen har stora likheter med Ekolsunds slottspark och det är troligt att även parken i Fullerö är ritad av Jean de la Vallée.

Detta beslut kan enligt 3 kap. 19 § KML överklagas hos Länsrätten enligt bilaga 2 (formulär 22).

Enligt 3 kap 21 § KML gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit
landshövding Jan Rydh, beslutande och
antikvarie Mats Persson, föredragande, samt
länsantikvarie Birgitta Cedenhag
länsassessor Torsten Eriksson

Jan Rydh

Mats Persson

Bilaga:

1. Begränsningskarta för byggnadsminnet (situationsplan)
2. Hur man överklagar, formulär 22

Kopia till:

Myndighetens namn

LÄNSSTYRELSEN
i U-Län
1999-12-27

DELGIVNINGS-
KVITTO
Delg nr

17/11

RAA¹¹

Mål/Arenda

221-11544-89

Handling

Beslut 1999-12-16

Riksantikvarieämbetet

1999-12-20

311-6576-1999

Jag har denna dag mottagit ovan angivna handling

Datum Namnteckning

21/12-99

Glöm inte att ange datum för mottagandet.

Detta kvitto skall sändas tillbaka till myndigheten snarast/senast

Postbefordran sker gratis om kvittot postas som det är eller återsänds i bifogat svarskuvert.
Förfrågningar kan göras per telefon. Om kvittot inte skickas tillbaka, måste delgivning
ske på annat sätt, t ex genom stämningsman.

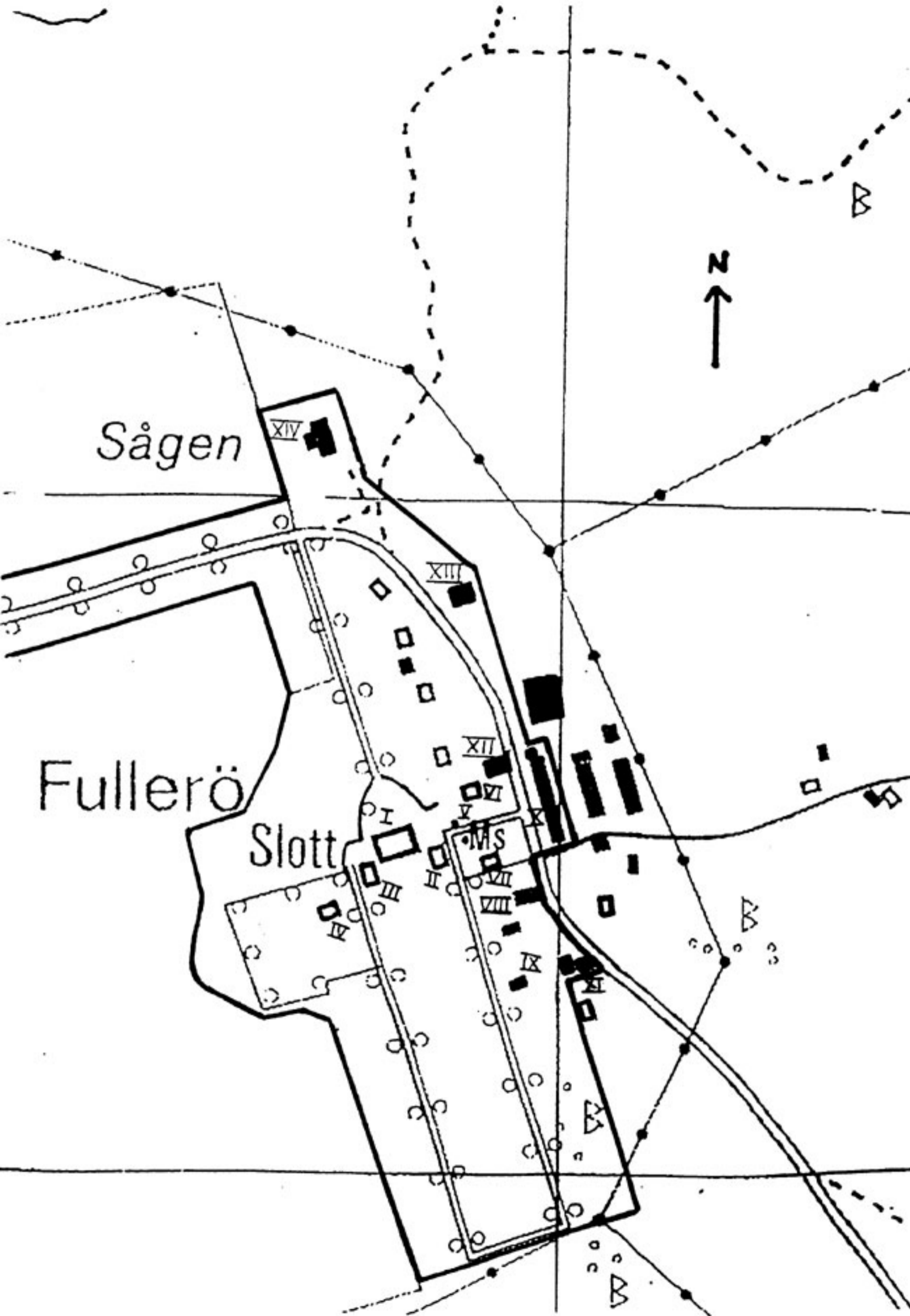
INGSBEVIS - Inrikes

Värde, kr

INGSBEVIS

sändarens referens, bokföringsnr e d
221-11544-89

1999-12-27

Sågen

Fullerö

Slott

XIV

XIII

XII

XI

X

MS

IX

VIII

VII

VI

V

IV

III

II

I